

ПДМУ

Кафедри післядипломної освіти лікарів-
стоматологів

СТЕНДОВА ДОПОВІДЬ

Виникнення пародонтиту та системні запальні умови

Доцент ЗВО Вікторія ШИНКЕВИЧ

Доцент ЗВО Світлана КОЛОМІЄЦЬ

Доцент ЗВО Кристина УДАЛЬЦОВА

Актуальність

Історія вивчення хронічного пародонтиту циклічно фокусується на місцевих факторах, імунній відповіді і факторах схильності пацієнта, останні складають найширший спектр, яким пояснюють невдачі лікування, швидке прогресування і періодичність загострень.

Тим не менше, наявність у пацієнтів з пародонтитом хронічного системного запалення, незалежно від первинності впливу пародонтиту чи фонової хвороби, не викликає сумнівів, навіть якщо системне захворювання приховане або діагностується пізніше.

Мета

- Аналіз літератури, присвяченої темі системного запалення як фактору ризику хронічного пародонтиту, для визначення напрямків вдосконалення його лікування.

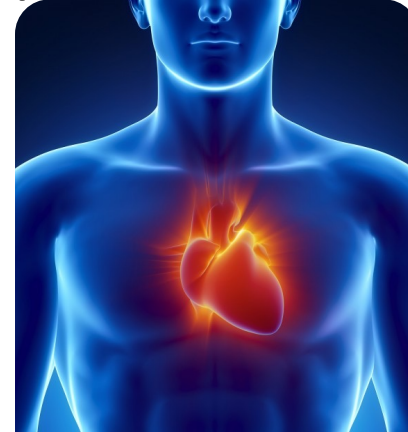
Методи

- тематичний пошук у наукометричних базах даних (Академія Google, pubmed.ncbi.nlm.nih.gov) за ключовими словами: systemic chronic inflammation, periodontitis, з коротким історичним оглядом.

Основний зміст

Негативний вплив пародонтиту на здоров'є пацієнтів

- Останній цикл досліджень звернув увагу вчених та лікарів на **вплив власне пародонтиту** на погіршення загального здоров'я і системного запалення у пацієнтів через вплив факторів запалення, які продукуються і накопичуються у пародонті, й дисбіотичної мікробної біопівки, що остаточно підтверджено для атеросклерозу, ІХС, діабету, передчасних пологів і внутрілікарняної пневмонії у пацієнтів, які перебувають на ШВЛ.
- Перша згадка про пародонтит як причину септичного стану датується 1900 - Oral sepsis as a cause of disease

Chapple, I., Wilson, N. Manifesto for a paradigm shift: periodontal health for a better life. *Br Dent J* **216**, 159–162 (2014). <https://doi.org/10.1038/sj.bdj.2014.97>
Hunter W. Oral Sepsis as a Cause of Disease. *Br Med J*. 1900 Jul 28;2(2065):215-6. doi: 10.1136/bmj.2.2065.215.

Механізм негативного впливу пародонтиту на загальний стан здоров'я

Пародонтопатогенні бактерії активують гострофазові реакції печінки, імунні клітини, зокрема, нейтрофіли, що призводить до «оксидативного стресу». Підтверджено, що саме запальна відповідь макроорганізму «господаря» на бактерії і їх продукти викликає ці порушення

Ця відповідь відбувається на низькому рівні, але триває роками й посилює загальне, системне запалення, що є основою розвитку багатьох захворювань, пов'язаних з віком

Системне запалення як сприятливий фактор пародонтиту

- Визначено групу захворювань, що розвиваються, ймовірно, в результаті генетичного дисбіозу - внаслідок нерозпізнання чи порушеної відповіді на нормальну мікрофлору): запальне захворювання кишечника, псоріаз, бактеріальний вагіноз, та запальні захворювання пародонту (гінгівіт, пародонтит). Всі вони є хронічними системними станами.
- Нещодавні дослідження показали, що певні соціальні, екологічні фактори та фактори способу життя можуть сприяти системному хронічному запаленню (СХЗ), яке, у свою чергу, може призвести до ряду захворювань, які разом представляють провідні причини інвалідності та смертності в усьому світі, такі як серцево-судинні захворювання, рак, цукровий діабет, хронічна хвороба нирок, неалкогольна жирова хвороба печінки та аутоімунні та нейродегенеративні захворювання (хвороба Альцгеймера, Паркінсона). У цій перспективі описано багаторівневі механізми, що лежать в основі СХЗ, і кілька факторів ризику, які сприяють розвитку цього шкідливого для здоров'я фенотипу, включаючи інфекції, відсутність фізичної активності, неправильне харчування, екологічні та промислові токсини та психологічний стрес.
- Зрушення у запальній відповіді з короткочасної на тривалу можуть спричинити порушення імунної толерантності та призвести до серйозних змін у всіх тканинах і органах, а також у нормальній фізіології клітин, що може збільшити ризик розвитку різних неінфекційних захворювань у молодих і літніх людей.
- СХЗ також може порушувати нормальну імунну функцію, що призводить до підвищеної схильності до інфекцій, пухлин і поганої відповіді на вакцини.
- **Отже, системні порушення імунної та запальної відповідей – це одночасно потенційне порушення відповідей на мікрофлору зубної біоплівки.**

Nibali L, Henderson B, Sadiq ST, Donos N. Genetic dysbiosis: the role of microbial insults in chronic inflammatory diseases. J Oral Microbiol. 2014 Feb 25;6.

Furman D, Campisi J, Verdin E, et al. Chronic inflammation in the etiology of disease across the life span. Nat Med. 2019 Dec;25(12):1822-1832.

Загальна оцінка стану системного запалення

- Власне пародонтит асоціюється з запаленням низького рівня, що оцінюється за рівнями С-реактивного білка (СРБ), і його лікування може знизити рівень СРБ у сироватці крові.

Machado V, Botelho J, Escalda C, Hussain SB, Luthra S, Mascarenhas P, Orlandi M, Mendes JJ, D'Aiuto F. Serum C-Reactive Protein and Periodontitis: A Systematic Review and Meta-Analysis. Front Immunol. 2021 Jul 28;12:706432. doi: 10.3389/fimmu.2021.706432.

ВИСНОВОК

- **Будь-яке хронічне неінфекційне системне захворювання, незалежно від нозології, є станом посилення (в індивідуальній ступені), системного запалення.**
- Враховуючи взаємний зв'язок пародонтиту і системних запальних захворювань та станів, наявність власне пародонтиту у пацієнта може бути показником запального стану і вимагає його контролю з метою, щонайменше, зменшення місцевої запальної деструкції.
- В стоматології актуальним лишається пошук стратегій пригнічення запальної відповіді на етіологічну зубну біоплівку при пародонтиті.